

نام و نام خانوادگی:

مقطع و رشته: دهم انسانی

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران

دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش (واحد حافظ)

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۹۸-۱۳۹۷

نام درس: علوم و فنون ادبی

نام دبیر: علی‌مدد علیپوری

تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۰۴

ساعت امتحان: ۰۸:۳۰ صبح / عصر

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

نمره تجدید نظر به عدد:		نمره به عدد:		نمره به حروف:	
نام دبیر:		نام دبیر:		تاریخ و امضاء:	
محل مهر و امضاء مدیر		نمره به حروف:		تاریخ و امضاء:	
ردیف	سوالات				
الف) تاریخ ادبیات و سبک شناسی					
۱	آثار برجای مانده از زبان که شامل فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است به خط میخی نگاشته شده‌اند.				
۲	منظومه «درخت آسوریک» اصل دارد.				
۳	زبان رسمی دوره ساسانی کدام گزینه است؟ الف: اشکانی ب: پهلوی پ: ذری ت: عربی، پارسی				
۴	اصل «تفسیر طبری» به چه زبانی نوشته شده است؟				
۵	درستی یا نادرستی هر یک از گفته‌های زیر را بنویسید. (الف) پدر شعر فارسی لقب «رودکی» است. (ب) شاهنامه ابومنصوری نگاشته اسدی طوسی است.				
۶	در مورد «تاریخ بلعمی» یک سطر بنویسید.				
۷	در مورد مضامین شعری (حماسه، مدح و غنایی) قرن چهارم و اوایل قرن پنجم توضیح دهید.				
۸	دو مورد از ویژگی‌های نثر فارسی در قرن چهارم را بنویسید.				
ب) موسیقی شعر					
۹	اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر چیست؟				
۱۰	آشکارترین ابزار موسیقایی شعر است.				
۱۱	در بیت زیر دو واژه بیابید که دارای مصوت بلند هستند. ولیکن ماه دارد قصدِ بالا فرو شد آفتاب از کوه بابل				
۱۲	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید. اگر هوشمندی به معنی گرای که معنی بماند نه صورت به جای				
صفحه‌ی ۱ از ۳					

سؤال	پاسخ
۱۳	برای هر یک از الگوهای هجایی زیر، یک واژه بنویسید. الف : U _ _ : : ب : U _ _ : : پ : U _ _ :
۱۴	کدام گزینه معادل الگوی (_ U _ / _ _ U _ / _ _ U _) است ؟ الف : خلوتم چراغان کن ای چرخ ب : بشنو از نی چون حکایت می کند
۱۵	الگوی هجایی واژگان زیر را بنویسید. الف : روزگاران : : ب : دریا دلان : : پ : آشنا : : ت : سبک بالان :
۱۶	برای کاربردهای گوناگون (صامت و مصوت) هر یک از واج های زیر ، واژه مناسب بیاورید. ۱ : و : صامت : / مصوت : ۲ : ی : صامت : / مصوت :
۱۷	صامت ها و مصوت های واژگان زیر را بنویسید. الف : پیامبر : ب : بهارستان :
(پ) زیبایی شناسی	
۱۸	در بیت های زیر نمونه های واج آرایبی را بیابید. الف : سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز ب : خیزید و خز آرید که هنگام خزان است همچو سرمستان به بستان، پای کوب و دست زن باد خنک از جانب خوارزم وزان است
۱۹	در ابیات زیر آرایه « واژه آرایبی » را مشخص نمایید. الف : زمانه قرعه نو می زند به نام شما ب : هر کجا دردی است درمانیش هست خوشا شما که جهان می رود به کام شما درد عشق است آنکه درمانیش نیست
۲۰	با ذکر دلیل بنویسید که بیت زیر دارای « واج آرایبی » هست یا خیر ؟ خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل
۲۱	در جمله های زیر « سجع » را بیابید. الف : الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است ، بی دیدار تو درد و داغ است . ب : طالب علم عزیز است و طالب مال ، ذلیل.
۲۲	در شعر زیر سجع ها را بیابید و بنویسید. اول به بانگ نای و نی آرد به دل پیغام وی وانگه به یک پیمانه می، با من وفاداری کند
۲۳	نوع سجع (متوازی ، مطرف و متوازن) را در عبارات زیر بیابید و مشخص نمایید. الف : پشت و پناه سپاه من بود . در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال. ب : همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال . پ : دوستی را که به عمری فرا چنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند .

ردیف	سؤالات	ردیف
تحلیل نظم و نثر		
۱/۵	<p>ابیات زیر را از نظر قلمرو (زبانی ، ادبی و فکری) تحلیل نمایید. (هر قلمرو دو مورد)</p> <p>ما چون ز دری پای کشیدیم ، کشیدیم امید ز هر کس که پریدیم ، پریدیم</p> <p>دل نیست کبوتر که چو برخاست، نشیند از گوشه بامی که پریدیم ، پریدیم</p>	۲۴
۱	<p>شعر زیر را از نظر ویژگی های قلمرو فکری بررسی کنید .</p> <p>ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی کز اهل سماوات، به گوش تو رسد صوت</p> <p>گر عمر تو چون قَد تو باشد به درازی تو زنده بمانی و بمیرد مَلک الموت</p>	۲۵
۱/۵	<p>متن زیر را بخوانید و از دیدگاه زبانی و ادبی و فکری تحلیل نمایید.</p> <p>« صیاد بی روزی ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی اجل در خشک نمیرد. دو چیز مُحال عقل است ؛ خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن پیش از وقت معلوم. به نانهاده دست نرسد و نهاده هر کجا هست برسد. هر که به تأدیب دنیا راه صواب نگیرد، به تعذیب عُقبی گرفتار آید. »</p>	۲۶
صفحه‌ی ۳ از ۳		

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش (واحد حافظ)

کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۹۷-۹۸

نام درس: علوم و فنون ادبی دهم
نام دبیر: علی‌مدد علیپوری
تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۰۴
ساعت امتحان: ۰۸:۳۰ صبح / عصر
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	فارسی باستان	
۲	پارتی	
۳	گزینه ب	
۴	زبان عربی	
۵	الف : درست ب : نادرست	
۶	کتابی است ارزشمند که توسط ابوعلی بلعمی وزیر دانشمند سامانی نگاشته شده است. محتوای کتاب تاریخ است و مذهب. اما بلعمی در آن تغییراتی انجام داد و در مورد تاریخ ایران نیز به آن افزود ...	
۷	در این دوره همه علوم پیشرفت کردند. در زمینه شعر و نثر همچنین ترقی کرد. در شعر حماسی می توان از فردوسی نام برد که اوج ملی گرایی و علاقه به فرهنگ بومی در اشعار حماسی این دوره و شخص فردوسی موج می زند همچنین در زمینه مدحی از نظر دینی می توان به کسایی مروزی و ناصر خسرو اشاره کرد. در شعر غنایی هم می توان از بلخی و رودکی و تغزلات این شاعران نام برد ...	
۸	الف : تکرار فعل و جملات کوتاه. ب : کمی واژه های عربی ...	
۹	عاطفه	
۱۰	وزن	
۱۱	الف : ماه ب : کوه	
۱۲	أ / گ ر / ه و / ش / م ن / د ی / ب / م ع / ن ی / گ / ر ا ی ک / م ع / ن ی / ب / م ا / ن د / ن / ص و / ر ت / ب / ج ا ی	
۱۳	الف : دریادلان ب : خداوندا پ : کجایی	
۱۴	گزینه ب . فاعلاتن / فاعلاتن / فاعلن	
۱۵	الف : — U — (فاعلاتن) ب : — U — (مستفعلن) پ : — U — (فاعلن) ت : — — U — (مفاعیلن)	
۱۶	۱ : وسیله (صامت) . لیمو (مصوت) ۲ : آیه (صامت) . شیرین (مصوت)	
۱۷	الف : پ / م / ی / آ / م / ب / م / ر ب : ب / م / ه / آ / ر / م / س / ت / آ / ن	
۱۸	الف : حرف : سین . ب : حرف : خ ، ز	
۱۹	الف : واژه : شما . ب : واژه های : درد ، درمان	

۲۰	بله. واج آرایبی دارد. زیرا مصوّت کوتاه کسره در مصراع نخست شعر، چند بار پشت سر هم تکرار شده است. به این فرایند «تتابع اضافات» هم می گویند.
۲۱	الف: چراغ، داغ ب: عزیز، ذلیل
۲۲	نی، وی، می. هر سه کلمه سجع متوازی دارند.
۲۴	الف: قلمرو زبانی: بیشتر واژه ها ساختمانی ساده دارند. واژه عربی در این ابیات دیده نمی شود. ب: قلمرو ادبی: تکرار واژه یا واژه آرایبی. جناس تام (بریدیم، بریدیم) پ: ناامیدی از معشوق. عشق گرا و غم گرا ...
۲۵	شاعر انسان را از جاودانگی برحذر می دارد. همچنین گوشزد می کند که نباید غرور داشت و به مقام نازید. طنز و طعنه ای هم به دیلاق و درازی قدّ مخاطب خود (خواجه: انسان مغرور) دارد ...!
۲۶	الف: قلمرو زبانی: حذف فعل به قرینه لفظی. فراوانی واژگان عربی ... ب: قلمرو ادبی: سجع: مقسوم و معلوم و ... کنایه: راه صواب در پیش گرفتن ... پ: قلمرو فکری: عرفانی و خداگرایانه ... نویسنده (سعدی) به تقدیر اعتقاد دارد.
جمع بارم: ۲۰ نمره	
نام و نام خانوادگی مصحح: علی مدد علیپوری	
امضاء:	